

L. K. VALMU

**OSASTON
TÄHTI**

KARISTO
HÄMEENLINNA

Tämä kirja on omistettu sairaille lapsille

© L.K. Valmu ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN 978-951-1-42279-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

Sairaala

Lilja astui hissistä ja pysähtyi. Olo oli eri tavalla huono kuin se oli ollut jo pitkään.

Hän katsoi tyhjässä hissiaulassa kumpaankin suuntaan. Oliko hän nyt varmasti tullut oikeaan paikkaan?

Lasioven keskellä luki suurin kirjaimin ”Vuodeosasto Tähti”.

Eikö sen juuri tämä pitänyt olla? Lilja kaivoi laukun sivutaskusta ruskean kirjekuoren, jonka päällä luki hänen nimensä.

”Teille on varattu operaatioaika Uudessa lastensairaallassa”, kirjeessä luki. Ja seuraavalla rivillä: ”...sisään sairaalan vuodeosastolle Tähti keskiviikkona 9.12. kello 14:00”.

Kyllä tämä oli aivan oikea paikka. Suljetut lasiovet eivät kuitenkaan houkutelleet häntä liikkumaan. Iso nainen alakerran infotiskillä oli ainoastaan neuvonut tien hisseille ja kertonut osasto Tähdien olevan kahdeksannessa

kerroksessa. Hississä Lilja oli muistanut Famun sano-
neen, ettei alle kaksitoistavuotias saanut matkustaa his-
sillä yksin. Mikään tässä muumikuvioin maalatussa his-
sissä ei kertonut asiasta. Joten mahtoiko sillä olla mitään
väliä. Ei sillä että hän oli vasta yksitoista. Eikä sillä että
hän oli täällä yksin.

Juuri kun Lilja oli ottamassa ensimmäistä askelta, ovi
vasemmalla avautui. Pieni poika sujahti nauraen oven
raosta. Poika näytti selvästi alle kouluikäiseltä. Tällä oli
päällään sairaalan kirjava pyjama.

”Väinö!” kuului topakka naisääni avautuneen oven ta-
kaa. ”Tules nyt takaisin osastolle. Miten ihmeessä sinä
edes yletyit saamaan oven auki?”

Pieni poika oli päässyt portaikkoon ja hänen naurava
kujerruksensa kaikkosi kovaa vauhtia portaita alaspäin.
Hoitaja-asuinen nainen asteli nopeasti Liljan ohi pojan
perään.

”Väinö”, nainen toisti uudelleen, ja Lilja pystyi erotta-
maan hymyn hänen kasvoillaan. ”Tulisit nyt, niin katso-
taan olisiko leikkihuoneessa jo tilaa.”

Pieni pojannaama kurkisti nopeasti portaikon kaiteen
takaa.

”Mutta eihän sitä kiisseliä oo pakko syödä?” kysyi pie-
ni poika vakavasti.

”No sovitaan, että tällä kertaa ei ole pakko. Mutta soi-
tellaan vielä äidillesi illalla ja jutellaan asiasta.”

”Okei”, kuului reipas ääni, ja vikkelästi kuin ohjus pieni poika sujahti uudelleen Liljan ohi ja sisään auki olevista lasiovista. Hoitaja kääntyi Liljan suuntaan.

”Oletkos sinä tänne meille tulossa?” kysyi nainen hymyillen ja pää hiukan kallellaan.

”Juu”, Lilja vastasi hädin tuskin kuuluvasti, sillä kovempaa ei ääni suostunut tulemaan. Mahaa kipristi, mutta tunne oli aivan erilainen kuin taudista johtuva kipu. Tämä mahtoi johtua jännityksestä.

”Ketäs olet tulossa tapaamaan?” kysyi hoitaja ystävällisesti.

”Eikun...”, aloitti Lilja, mutta ei saanut enempää sanoja suustaan.

”Niin?” yritti hoitaja auttaa.

Lilja hengitti syvään ja päätti aloittaa uudelleen.

”...leikkaukseen siis...”, sai Lilja rykäistyä nopeasti katse tiiviisti lattiassa.

Hän katui välittömästi kömpelöä sanavalintaansa. Lilja tiesi oikein hyvin, että isä häpeäisi hänen huonoa esiintymistään.

Katsoitko silmiin, kuvitteli Lilja isän kysymyksen mielessään. Otitko ensihetken tapaamisen haltuun? Se on hyvän käyttäytymisen kynnyksikysymys!

Lilja nielaisi palan kurkustaan ja nosti päänsä yrittääkseen uudelleen.

Hänen yllätyksekseen nainen hymyili leveästi.

”Ai, niinkö?” sanoi nainen ojentaen kätensä. ”Minä olen Piia. Hei ja tervetuloa Tähdelle.”

”Hei”, sanoi Lilja tarttuen ojennettuun käteen. ”Mä olen Lilja.”

”Mennäänpäs sitten sisään, Lilja, ja katsotaan vähän niitä sinun papereita.”

Lilja seurasi Piiaa osastolle. Hissiaulan sininen tunnelma jatkui lasiovien sisäpuolellakin. Piia pysähtyi osaston sisääntuloaulan tiskin viereen ja puhui jotakin tiskin takana istuvan miehen kanssa. Lilja ei kuunnellut, vaikka tunnistikin oman etunimensä mainittavan. Hän antoi katseensa kiertää. Lattian maalaus muistutti häntä muumimaailman pyrstötähdestä. Kaikki ympärillä oli uutta ja siistiä.

Lilja oli käynyt sairaalassa yhden ainoan kerran elämässään. Siitä oli ehkä kolme tai neljä vuotta aikaa. Äidin isä oli sairastanut vanhuutta Kuopion keskussairaalassa. Lilja oli lentänyt äidin kanssa katsomaan ukkia juuri ennen tämän kuolemaa. Hän muisti vieläkin sairaalan hajuun ja harmauden. Huone oli ollut suuri ja ukki oli maannut yhdessä sen kuudesta sängystä. Muissakin vuoteissa oli maannut vanhoja miehiä. Kukaan ei ollut puhunut mitään.

Lilja kurkkasi kohti käytävää, jossa hän oletti potilashuoneiden olevan. Mikään siinä ei muistuttanut tuosta vierailusta ukin luona. Enemmän käytävä oli kuin jostakin Netflixin sairaalarjasta. Puiset ovet, valkoiset seinät

ja isot ikkunat hohtivat puhtauden ja uutuuden tunnelmaa. Olihan sairaalan nimessäkin ala-aulan seinällä lukenut sana ”uusi”. Ainoa, mikä television sairaalasarjoista puuttui, oli henkilökunnan yltiöpäinen kiire. Täällä tunnelma oli varsin rauhallinen.

”Mennäänpä hoitaja-asemalle 2”, Piia kääntyi Liljan suuntaan.

Seuratessaan hoitajaa Lilja ei malttanut olla kurkkamatta muutamaan potilashuoneeseen. Lilja muisti, kuinka hän oli vain kolme päivää aiemmin kävellyt kotona äitinsä työhuoneeseen.

”Niin?” oli huoneesta kuulunut, kun hän oli arasti uskaltanut koputtamaan. Liljaa oli opetettu kunnioittamaan äitinsä työhuoneen ovea, jota ei saanut avata ilman todella hyvää syytä.

”Onko sinulla jotain asiaa?” oli äiti kysynyt nostaen päänsä tietokoneen takaa.

”Onko minulla sairaalassa oma huone?”

Äiti oli tuntunut kummeksuvan kysymystä ja pohtivan sen tärkeyttä.

”En minä tiedä”, äiti vastasi. ”Mutten usko.”

Äiti oli jo kääntänyt katseensa takaisin tietokone-ruutuun, kun Lilja vielä jatkoi.

”Kuinka monta ihmistä siinä huoneessa on?”

”En minä sitäkään voi tietää”, äiti tivahti. ”Ei kai sillä nyt voi olla mitään väliä!”

Lilja oli hengittänyt syvään kuin keräten lisää rohkeutta.

”Onko ne kaikki tyttöjä?” hän oli jatkanut.

”Kuten sanoin”, äiti korosti jok’ikistä sanaa yksitellen.

”Minä en tiedä!”

Lilja oli seisonut hiljaa paikallaan.

”Menehän nyt”, äiti oli sanonut kättään heilauttaen.

”Minulla on töitä.”

Jokaisessa huoneessa, johon Lilja näki sisään, oli vain yksi sänky. Suurimmassa osassa makasi joku, mutta joku-nen oli myös tyhjillään. Joissakin näistä huoneista peitto oli pudonnut lattialle. Monilla sängyillä näkyi sekä kirjoja että leluja. Ilokseen Lilja huomasi, että kaikissa huoneis-sa oli iso taulutelevisio, joka oli kiinnitetty ylös huoneen seinälle.

Lilja joutui nopeuttamaan askeleitaan, että pysyi reip-paasti kävelevän Piian perässä. Hoitaja pysähtyi ison sini-sen tiskin eteen. Ovessa tiskin takana luki Hoitaja-asema 2. Kaksi sairaalan työasuun pukeutunutta naista istui tietokoneruutujen takana. Lilja ehti miettiä, koska häneltä mahdettaisiin kysyä, missä hänen vanhempansa olivat. Hän ei tiennyt, mitä vastaisi.

”Lilja Nordström, niinkö?” kysyi osastosihteeriksi esi-telty toinen nainen koneensa takaa.

”Juu.”

”Äitisi onkin jo soittanut tänne”, jatkoi sihteeri.

”Ai”. Niinpä tietysti. Ehkäpä äiti oli jo selittänyt kaiken.

Senkin, että oli alun perin luvannut tuoda Liljan sairaalaan, muttei ollut lopulta ehtinytkään.

”Kuule, kun minulle tuli justiainsa yksi palaveri ilta-päiväksi”, äiti oli sanonut Liljalle.

”Mutta eihän se nyt niin kummallista ole”, äiti jatkoi vielä, kun Lilja ei ollut sanonut mitään.

Lilja mietti yhä edelleen, mikähän äidin mielestä ei ollut kummallista. Sekö, että Lilja oli menossa leikkaukseen. Vaiko se, että äidille oli tullut yllättävä palaveri.

Mutta eipä ollut isäkään ehtinyt häntä tuomaan, vaikka oli äidin pyytäessä luvannut. Onneksi kotona oli taksirahapurnukka. Sitä oli isä jaksanut korostaa, kun oli soittanut tuntia ennen sairaalaan lähtöä. Kuten myös sitä, kuinka harmillista oli, ettei isoäiti ollut koskaan saanut suoritettua ajokorttia.

”Sinulle on paikka huoneessa kaksitoista”, osastosihteerin sanoi. ”Piia tässä ohjaa sinut huoneeseesi.”

”Juu”, vastasi Piia lempeällä äänellä. ”Mennään kuitenkin matkalla vielä katsomaan, miten Väinö on asettunut aloilleen. Sen äiti on joutunut lähtemään käymään Rovaniemellä, mistä ne on kotoisin.”

Lilja nyökkäsi nostaen laukun olalleen.

”Haluatko jättää laukun tähän?” Piia kysyi.

Lilja katsoi luisteluseuran vanhaa urheilukassia ja mietti hetken. Koko edellisen illan hän oli pohtinut, mitä ottaisi mukaan.

”Voiko sairaalaan ottaa tietokoneen?” oli Lilja kysynyt isältä.

”En tiedä”, oli isä vastannut. ”Voi olla, ettei kannatta. Kun telkkarissa on ollut, että tuossa Uudessa lastensairaalassa jokainen lapsi saa oman tabletin. Aika hienoa tuollaiseksi julkisen terveydenhuollon paikaksi.”

Lilja ei ollut ymmärtänyt ollenkaan isänsä viimeistä lausetta. Mikä ihme oli tämä julkinen terveydenhuolto, josta isä oli viime kuukaudet niin kovasti sauhunnut?

Laukku painoi aika lailla. Lilja oli päättänyt ottaa koneen isänsä kommenteista huolimatta. Ei siksi, että edessä olisi ollut pitkä sairaalajakso. Näin äiti oli vakuuttanut. Mutta saattoi silti olla, että joitakin koulujuttuja kannattaisi tehdä. Niihin kone oli parempi kuin mikään pädi.

Toki laukussa oli myös kännykkä, uusin iPhone, jonka Lilja oli saanut vanhemmiltaan yksitoistavuotislahjaksi. Se oli väline, jolla tuli nykyään eniten pidettyä yhteyttä ystäviin. Kaikilla tuntui olevan iltaisin ja viikonloppuisin sen verran kova kiire, ettei tapaamisiin juuri ollut aikaa. Jollei Lilja itse ollut luisteluharkoissa, oli kavereilla juuri sillä hetkellä joku oma harrastuksensa tai muu meno.

Kirjojen määrää hän oli pohtinut pitkään ja pakannut mukaan vain yhden. Isäkin oli sanonut, ettei sairaalassa menisi missään nimessä viikkoa kauempaa. ”Äitisi tietää kyllä”, isä oli koettanut lohduttaa tytärtään. Liljaa kommentti ei ollut piristänyt, sillä juuri tällä viikolla olisi

luisteluseuran joulunäytös. Hän oli odottanut Joulurokki-esitystä valtavasti. Kavereiden pettäminen ei tuntunut hyvältä.

Uusi piirustuslehtiö, jonka hän oli saanut famulta synttärilahjaksi, taisi laukussa olla kuitenkin se kaikkein tärkein. Vai oliko tärkein sittenkin uninukke? Se oli laukun päätytaskussa, aivan alimmaisena. Lilja ei halunnut kenenkään näkevän sitä. ”Eihän nyt yksitoistavuotias enää tällaista tarvitse”, oli äiti tuhahtanut, kun edellisen kerran oli lähdetty ostosmatkalle Pariisiin. Silloin Lilja oli piilottanut uninuken takkinsa sisätaskuun. Nyt ajatus pitkistä öistä yksin vieraassa sängyssä ei tuntunut ollenkaan mukavalta. Sairaalan sänky ei varmaan olisi yhtä pehmeä kuin kotona. Siitä tuskin olisi kaunista merinäköalaa. Lilja ei olisi mistään hinnasta jättänyt uninukkea kotiin.

”Kyllä mä voin tätä kantaa”, Lilja sanoi puristaen luis-
telukassia tiukasti. He olivat nopeasti huoneen numero 15 edessä.

”No niin, pojat”, sanoi Piia ja avasi oven reippain ottein. Hoitaja sulki kuitenkin nopeasti suunsa. Huone oli tyhjä.

”Jaa-a”, Piia huokaisi syvään. ”Missäs sitä nyt sitten oikein ehdotaan olla...”

Lilja katseli ympärilleen. Tämä oli ensimmäinen huone, jossa oli kaksi potilassänkyä. Piia huomasi hänen kummastelevan katseensa.

”Meillä on valitettavasti juuri nyt todella täyttä”, hoitaja sanoi. ”Usein joulun alla tuppaa olemaan. On ollut pakko laittaa muutamiin huoneisiin kaksi lasta.”

Lilja tunsi ihonsa nousevan kananlihalle.

Hänen ei tarvinnut lausua kysymystään ääneen.

”Sinullakin on huonekaveri”, Piia sanoi. ”Ainakin muutamana päivänä.”

Lilja katsoi huonetta uudesta näkökulmasta. Sänkyjen välillä ei ollut kovinkaan paljon tilaa. Näistä sängyistä toinen oli pullollaan pienen lapsen leluja ja toisella makasi sama viidennen luokan matematiikankirja, jonka prosenttilaskuja hän oli iltaisin yrittänyt itsekseen ratkoa. Lilja oli joutunut olemaan sairautensa takia paljon poissa koulusta, eikä laskuista tahtonut tulla mitään ilman opettajaa.

”No”, Lilja kuuli Piian huokaavan hyväksyvästi, ”ehkäpä joku on vienyt pojat leikkiosastolle. Jos vaikka Väinö on haastanut Samin biljardimatsiin. Mutta kurkataan vielä tuolta oleskelutilasta.”

Lilja seurasi Piiaa käytävän päässä avautuvaan aulaan, jossa oli pari kolme värikästä pöytää, joista yhden ääressä pelasi kaksi nuorta poikaa jotakin outoa lautapeliä. Pian Lilja huomasi tutun pikkupojan pään pilkistävän lasiseinän takaa.

”Väinö”, Piia huudahti. ”Pois sieltä parvekkeelta! Siellä on aivan liian kylmä olla pelkässä pyjamassa.”

Sitten hän kääntyi pelaavien poikien puoleen.

”Mites on pojat? Avasiko jompikumpi teistä Väinölle parvekkeen oven?”

Pojat nostivat yhtäikaa katseensa pelistä.

Toinen poika oli punatukkainen ja pisamanaamainen. Hänen vieressään oli telineessä roikkuva tippapullo, josta valui nestettä letkun kautta pojan käsivarteen. Pojan iloinen virne tuntui ulottuvan korviin asti.

”No ei tietenkään”, poika nauroi. ”Mitenkäs me nyt niin oltaisi tehty, Piia-kulta?”

”Roope, älä nyt viitsi! Kuka muka sinua uskoisi?”

Pojat kumartuivat nauraen jatkamaan keskeytynyttä peliään.

”No niin”, Piia sanoi Liljalle, kun Väinö oli palannut sisään ja istahtanut poikien pelipöydän ääreen. ”Minä palaan tänne, kunhan olen saanut sinut omaan huoneeseesi.”

”Okei”, Lilja sai sanottua ja seurasi Piiaa. Hän tunsi kahden pojan katseet selässään.

Kun he saapuivat ovelle, jossa luki numero 12, Piia avasi sen reippaasti.

”Ole hyvä ja astu sisään”, sanoi hän pitäen puista ovea auki.

Huoneessa oli kaksi sänkyä, mutta molemmat olivat tyhjiä. Ovea lähempänä olevassa oli kuitenkin selvästi nukuttu ja yöpöydällä oli paljon tavaraa. Ikkunan

puoleinen sänky näytti sen sijaan koskemattomalta. Piia johdatti Liljan sen luo.

”Tässä nyt sitten on sinun paikkasi”, hän sanoi ystävällisesti.

Lilja laski laukkunsa sängylle ja yritti hymyillä.

”Mikäs se sinun kokosi mahtaa olla?” kysyi Piia. ”Jotta voin tuoda sinulle vaatteet.”

”Ehkä mä olen jotain 149 senttiä”, vastasi Lilja muistellen edellistä mittausta kouluterveydenhoitajan luona.

”Odoti siis tässä hetki”, Piia sanoi ja Lilja jäi miettimään, mihin muualle hän muka olisi voinut mennä. Hän hengitti syvään.

Olisiko hän voinut kuvitella vielä puoli vuotta sitten, että istuisi nyt tässä? Yksin kovalla sängyllä pienessä ankeassa huoneessa. Ja odotti. Mitä? Siitäkään hänellä ei ollut kovin tarkkaa käsitystä. Miksi kukaan ei koskaan vaitunut selittämään hänelle yhtään mitään?

Kun hän oli sairastunut kesällä, eivät sen paremmin äiti kuin isäkään tuntuneet huomaavan mitään erikoista. Ensin oli tullut valtava väsymys.

”Mikä sinulla nyt muka oikein on?” oli äiti kysynyt useammin kuin kerran, kun hän oli sanonut, ettei jaksanut soittaa pianoa.

”Älä nyt viitsi”, oli isä sanonut, kun hän oli ilmoittanut, ettei voinut lähteä luistelutreeneihin.

Tuskin äiti ja isä olisivat omilta työkiireiltään edes

huomanneet, että hän oli alkanut käydä vessassa yhteenään. Maha oli poskettoman kipeä. Mitään ei tehnyt mieli syödä. Mitään ei jaksanut tehdä. Verisestä ripulista hän ei ollut halunnut vanhemmilleen edes puhua.

”Ei tämä varmaan mitään ole...” hän oli sen sijaan sanonut isoäidilleen.

Famu oli ollut eri mieltä.

”Bengt”, muisti Lilja famun sanoneen isälle. ”Liljan vatsakivut eivät kyllä enää ole ollenkaan normaalin rajoissa.”

”Mitä?”

”Ettekö te Maijan kanssa muka ole mitään huomanneet?” oli famu kysynyt pojaltaan. ”Herranen aika sentään! Ehkäpä teidän tulisi miettiä tuota vanhemmuuttanne hiukan eikä vaan tehdä töitä koko ajan. Onneksi ette sentään ole hankkineet enempää noita lapsia.”

Lilja pohti, että hän oli hyvin harvoin famun kanssa eri mieltä. Tuolloin hän oli ollut. Siskoa tai jopa veljeä Lilja oli koko elämänsä toivonut. Yksinäisiä iltoja oli aivan liikaa. Olisi ollut kiva, jos olisi ollut joku, jonka kanssa jutella.

Äiti oli se, joka lopulta oli vienyt Liljan tutkimuksiin, kun mahaoireet eivät olleet helpottaneet. Autossa äiti oli korostanut Liljalle, että hänen tuli olla tyytyväinen tehtävien tutkimusten laatuun. Ne olivat mahdollisia vain sen takia, että äiti oli yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan professori, jolla oli oikeat verkostot. Lilja ei ollut oikein

tiennyt, mitä asiasta ajatella. Ehkäpä tutkimuksia oli erilaisia.

”Sinulla on Colitis ulcerosa eli haavainen paksusuolen-tulehdus”, oli lääkäri kertonut heti kesäloman jälkeen, kun Lilja oli äitinsä kanssa mennyt kuulemaan tutkimusten tuloksia. Lilja oli kuunnellut vaiti äidin ja lääkärin välistä keskustelua, jonka sisällöstä hän ei ollut ymmärtänyt yhtään mitään. Sekä lääkäri että äiti olivat käyttäneet runsaasti pitkiä ja vaikeita sanoja, joiden Lilja ei uskonut olevan edes suomea.

”Sinua hoidetaan nyt oikein hyvin lääkkein”, oli ainoa asia, mitä äiti oli Liljalle kertonut, kun he olivat noutaneet lääkärin määräämät tabletit apteekista. Niitä tuli syödä joka aamu ja ilta. Lilja ei pitänyt niistä eikä erityisesti siitä, mitä ne tekivät. Lääkkeet turvottivat naamaa, ja hän tunsu näyttävänsä pieneltä punaiselta possulta. Kun oli syksyn tärkein luistelukoetus, valintakisa kevään kultafinaaliin, hän ei ollut meinannut mahtua kilpailuasuunsa turvotuksen vuoksi. Hyvä kun edes kehtasi lähteä hallille.

”Isä?” oli Lilja kysynyt ottaessaan lääkettä, kun he olivat palanneet kotiin pieleen menneen valintakisan jälkeen. ”Olenko minä oikeesti tosi sairas?”

”Hmmm”, oli isä vastannut vältellen. ”Ehkä sinun kannattaa jutella tästä äitisi kanssa. Ja muista, että vielä on yksi mahdollisuus. Helmikuun alussa on uusi valintakisa. Siihen laitetaan kaikki paukut!”

Lilja oli miettinyt hiljaa itsekseen, olisiko hänestä mi-hinkään edes keväällä. Nyt ei kysymys ollut enää siitä, ettei hän osannut kaksoisakselia. Kaikki hypyt olivat las-keutuneet väärin ja kaksi kaksoishyppyä oli jäänyt yk-söisiksi. Hän muisti hyvin valmentajan sanat. ”Kilpailu on kovaa ja monet tytöt ovat samalla tasolla. Pienikin virhe merkitsee paljon!” Pitkä harkkatauko oli jo kos-tautunut.

Kyseisen tauon takia isä oli lopulta tainnut havaita Liljan sairauden.

”Sain sähköpostia Jäätaitureilta ja se hämmästyttää mi-nua kovasti”, oli isä sanonut Liljan huoneen ovella eräänä alkusyksyn iltana.

”Niin?”

”Et ole kuulemma käynyt treeneissä kuin kaksi kertaa viikossa viime aikoina. Miten ihmeessä sinä oikein mei-naat pärjätä valintakisassa tällä meiningillä?”

”Mulla on se mahatulehdus”, Lilja sanoi.

”No mutta haittaako se nyt luistelua?” isä oli kysynyt ärtyneenä.

Lilja tiesi, että isä oli harrastanut nuorena jääkiekkoa. Koska isä ei ollut saanut poikaa, joka olisi aloittanut jää-kiekkoharrastuksen, näytti isälle olevan älyttömän tär-keää, että Lilja harrasti taitoluistelua. Isä kuului Espoon Jäätaitureiden hallitukseen ja antoi luisteluosastolle isoja rahalahjoituksiakin. Niin famu oli kertonut.

”Enhän minä tahallani ole jäänyt pois treeneistä”, Lilja jatkoi pala kurkussa.

”Minne minun pienen Liljani tsemppimieli on oikein kadonnut?” isä kysyi. ”Kai sinä ymmärrät, ettet tällä tavoin voi mitenkään päästä kultafinaalin. Niitä tsemppaajia löytyy kyllä muualta...”

Onneksi Liljan ei ollut tarvinnut vastata, kun äiti oli kävellyt huoneeseen.

”Benkku, tulepas alakertaan.”

Lilja oli livahtanut hetken päästä hallin portaisiin ja istahtanut vanhempiansa huomaamatta kuuntelemaan alakerran keskustelua.

”Tyttö on oikeasti sairas”, äiti aloitti.

Isä oli hiljaa.

”Mahaoireita yritetään hoitaa lääkkein”, äiti jatkoi, ”mutta lääkehoito ei aina välttämättä tehoa.”

”Mikä sitten?”

”Osa koliittipotilaista joutuu väistämättä leikkaukseen”, äiti vastasi. ”Paksusuolta täytyy poistaa.”

Lilja oli tuntenut kylmän hien nousevan iholleen. Hänen oli vaikea seurata keskustelun jatkoa. Äiti selitti pitkäsanaisesti isälle inhottavalta kuulostavaa operaatiota, joka voitiin suorittaa joko avanteella tai ilman. Lilja ei ymmärtänyt, mitä sana tarkoitti. Hän kuuli äitinsä vakuuttavan, että tämä käyttäisi kyllä kaikki verkostonsa, jotta leikkaus saataisiin sujumaan mahdollisimman jouhevasti.

”Mutta onko meidän pakko mennä julkisen terveydenhuollon puolelle?” isä oli kysynyt ahdistuneesti. ”Sinähän tiedät, mitä mieltä minä...”

”Tiedän, Bengt. Älä viitsi taas aloittaa.”

”Meillä on kyllä rahaa”, isä yritti jatkaa.

”Siitä ei nyt ole kysymys”, äiti oli sanonut tiukemmin. ”Lastensairaalassa on tähän operaatioon paras kapasiteetti ja minulla on sinne hyvät suhteet.”

Lilja oli jäänyt odottamaan, että äiti kertoisi asian hänelle itselleen. Mutta jollei äiti ollut iltoja töissä tai sulkeutuneena omaan työhuoneeseensa, tämä oli työmatkalla. Syksyn aikana äiti oli käynyt kerran Ruotsissa ja kahdesti Hollannissa sekä tehnyt pitkän matkan San Diegoon.

Famu oli ainoa, jolle Lilja puhui ajatuksistaan, mutta valitettavasti isoäitikään ei kyennyt selittämään Liljalle mitään sen tarkempaa tämän sairaudesta.

Onneksi oli olemassa internet.

Eräänä iltana, kun äiti oli myöhään töissä ja isä katseili televisiosta uutisia voileipäpinon kera, Lilja löysi hallin piirongin päältä äidiltään unohtuneen paperin, johon oli printattu hänen tautitietojaan. Hän oli nopeasti avannut tietokoneen omassa huoneessaan ja googlettanut tautinsa nimen. Sivusto koliitista löytyi nopeasti. Lilja tajusi vain hetken luettuaan, että tässä oli juuri hänen tautinsa. Se, josta hän niin pitkään oli toivonut äitinsä hänelle kertovan. Ruudulla oli paljon asioita, joita hän

ei ymmärtänyt, mutta myös paljon tietoa, joka helpotti oloa. Oli lohduttavaa lukea taudin oireista, jotka muistuttivat täydellisesti hänen omaa olotilaansa. Hän oppi, että tauti alkoi lähes aina nuoruusvuosina. Syytä sairastumiselle ei tiedetty. Lilja luki, että tautia hoidettiin ensin lääkkeillä, mutta vaikeissa tapauksissa päädyttiin leikkaukseen. Suomessa tautiin sairastui vuosittain muutama sata nuorta. Lilja oli tuntenut heti suurta yhteenkuuluvaisuuden tunnetta muiden samaan tautiin sairastuneiden lasten kanssa. Harmi vain, ettei hän tuntenut yhtään sellaista.

Lilja oli lukenut viimeisten kuukausien aikana eniten sivustoja, jossa kuvattiin koliittisairauden hoitoa. Siellä häntä samalla sekä kiehtoi että kauhistutti leikkauksen kuvaus. Hän oli oppinut ulkoa lauseen ”...leikkaukseen päädyttäessä poistetaan koko paksu- ja peräsuoli, ja näin tauti periaatteessa paranee.” Häntä kiehtoi myös tieto, että noin joka kymmenes tautia sairastavista leikattiin ensimmäisen vuoden aikana taudin havaitsemisesta. Se ei kuulostanut kovin paljolta.

Mutta mitä pidemmälle syksy oli kulunut, sitä todennäköisemmäksi leikkauksen mahdollisuus oli alkanut muodostua. Lilja oli ajatellut niin ihan itsekin, mutta myös kuullut äitinsä kertovan asian puhelimesta famulle. Lilja tajusi syöneensä lääkkeitä jo useamman kuukauden, mutta tauti tuntui sen kuin pahenevan.